

Mil·liari d'Alfama

Aquest mil·liari (element que marcava les milles i estava situat a la vora de les calçades romanes) fou localitzat el mes de setembre de l'any 1965 mentre s'estava urbanitzant el sector de Calafat, a prop de la fortalesa de Sant Jordi d'Alfama, dintre de l'actual terme municipal de l'Ametlla de Mar. Ingressà als fons del Museu Municipal de Tortosa després de ser recuperat d'on havia estat llençat com una pedra qualsevol pels operaris que treballaven amb maquinària pesant en aquelles obres.

El mil·liari aparegué just a la vora d'un antic camí que després s'anomenaria Via Augusta, que fou una important via de comunicació terrestre que enllaçava Roma, la capital de l'Imperi, amb Cadis, a l'extrem sud de la península Ibèrica. Per diversos testimonis antics, sabem que aquesta via travessava l'Ebre a l'alçada de l'antiga Dertosa, encara que hi

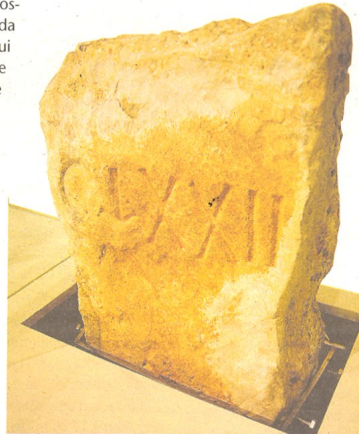
ha dubtes respecte a si ho feia mitjançant un pont de barques o d'un de pedra.

El pas d'aquesta via per les nostres terres ens ha deixat, a banda d'aquest, un altre mil·liari (avui extraviat), localitzat a prop de l'ermita de la Mare de Déu de l'Aldea, dedicat a l'emperador Tiberi, i clars indicis del seu traçat en diversos camins situats entre el nucli de Vinallop (on també es conserva un altre possible mil·liari sense inscripció) i Sant Joan del Pas, a l'extrem sud de la comarca del Montsià.

La quantitat de milles (172) segurament correspon a la distància que hi havia entre el punt on estava originalment situat el mil·liari i el Pirineu, o bé la ciutat d'Em-

púries, llavors un important nucli urbà sota control dels romans.

La importància

d'aquesta peça, que en una primera ullada ens pot semblar molt humil, rau en el fet que ens trobem, probablement, davant d'un dels mil·liaris romans més antics de Catalunya: ho indiquen tant la seua forma poc habitual de tabula (ja que normalment són de forma cilíndrica), com pel fet que la xifra cinquanta, en comptes de representar-se amb l'habitual L, ho fa

amb un signe arcaic en forma de fletxa, elements que aconsellen als especialistes de datar-lo durant el tercer quart del segle II aC, època en què es documenten en altres llocs de Catalunya obres de construcció de vies terrestres per part dels romans. Aquesta data proposada el converteix, de moment, en la inscripció llatina més antiga del territori de l'antiga Dertosa.

Joan-Hilari Muñoz

Dimensions: 51 x 94 x 11 cm

Època romana republicana (tercer quart del segle II aC)

Procedència: urbanització de Calafat (l'Ametlla de Mar)

Núm. Inventari: 949

Per saber-ne més:

ESTEVE, F. *La via romana de Dertosa a Saguntum*. Castelló, 2003

MASSIP, J. *Un quart de segle del Museu i Arxiu Municipal de Tortosa*. Tortosa, 1987

PONS, J. *Territori i societat romana a Catalunya*. Barcelona, 1994